

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általunk katolikuskok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) Leo pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-uca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

„Üsd a papot!“

Valóban gyönyörűségesen hangzanak Szt.-István városában, az öt koronázó Albában ezek a szavak. Ott, hol egykor a vitézi torna hőseit megkoszorúzták, a hol a becsületet, a bátorságot, a vitézseget babérral övezték, a hol a hit, a haza és magyar faj szeretetét dicsőséggel jutalmazták, most elhangzik a korcsmai lebujba illő hang: adandó alkalommal megkorbaöcsölöm.

De hiszen ez a hang nem is új. A haldokló század utolsó évtizede ebben az akkordban végződik. Mióta a zsidó-recepczió törvényét a törvényhozás ki-mondotta, mióta az az addig elnyomott népfaj érzi, hogy fölülkerekedik, hogy a magyar földnek fele őt vallja urának, hogy a magyar népnek háromnegyed-része, kezdve a minisztereken, mágnásokon, folytatva a közép- és kisbirtokosokon, le az utolsó kishivatalnokig, iparosig és napszámosig, mondom, hogy ez valami mennyi neki, a zsidónak adozik, azóta lóhátról beszél velünk. A legfüggtelebbsz osztály, a katolikus papok rég szálla a szemében, mert annak nem parancsolhat, azt le nem nézheti, azt igájába nem görnyesztheti, tehát messziről köpköd feléje, hazudik rája, rágalmazza, igyek-

szik népszerűtlenné, gyűlöltté tenni milliók szemében. Nem a levegőből beszélnek. A napisajtó kilencztedrészben ma zsidók kezében van. Tessék beletekinteni ennek a sajtonak hasábjába, van-e élhetetlenebb, van-e megvetendőbb osztálya a magyar társadalomnak, mint a katolikus papok osztálya. Ezt hirdetik napról-napra. A katolikus papok hazafisága bazaarulás, bűn: erős hite bigotteria, elvakultság, ultramontanizmus, reakzionarriuság: a magyar faj becsületet szerete neppártiaskodó család. hazudozás. ámitás, mely csak a maga hasznát keresi. Nincs hazafi, csak a kit a zsidó újságok járszalagon vezetnek, nincs vallásosság, csak az, a mely a zsidószellemű lapok tetszését megnyerheti. Ezt hozsanával üdvözlük. a másjakra jerikói lármát üvöltönek. Ha az egyik ott a fővárosban ma elkezdte, holnap ötven ujság zeng ugyanabban a taktusban, mintha egy láthatatlan karmester onnan felülről dirigálná őket. A visszhangot meg a vidéki lapocskák adják, hogy az összhang teljes lehessen, mert hiszen ők is a hazaszeretet szent jelszava alatt handabandáznak a maguk érdekeiért. Őh igen értjük és érezzük mi a zsidó szellemnek ezt a ránknehezülő, megbénító, eltik-kasztó nyomását.

És kiket gyaláznak? Őh ne gondolják, hogy minden pap egyforma előttük, nem! a kik előszobáikban szívesen látják a nagy zsidólapok riportereit, a kik rettegnek a zsidólapok esetleges nemtetszésétől, a kik a régi nyugalom puha ölében összeteszik kezeiket és mikor az új fölforgató szellem sötét viharja nehezedik a láthatárra. Ők a két hüvelyk-ujjukkal nyugodtan malmoznak, ő azoknak évekre meg van alapítva a renoméjük. Azok hazafiak, azok hitbuzgó katolikus papok, azok példányképek, a kiket az ifju nemzedéknek hasoncsúszva követnie kell. De ha valaki megérti a kor hívó szavát és belátja, hogy az a régi nyugalom kora lejárt, immár magát, cselekedniük kell, a papnak nem elég, ha az csak a templomban pap, hanem ki kell állania a világ elé, bele kell nyulnia az életbe, mert a régi társadalom ma már nem csupán erkölcsében koldus, hanem anyagi viszonyaiban is szétzüllött, ha valaki megmeri ezt tenni, az hazaaruló, elvetemedett, utálatos ember, s ámbár mindig híven megfelelt kötelességének, de mégis untalan a fölleibe kiáltják, hogy hite nem igazi hit, csak felforgatásra, lázításra, a nép szerencsétlenné tételére jó.

Mit tett Csics István ráczalmási

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A régi szent Péter bazilika és a kripták.

Írta: Minimus.

A kápolnától jobbra kiindulva jobb kéz felől öt apostolszobrot találunk, alacsony piedesztálon, fejük fölött kis felirattal, mely az ősi bazilikában egykor elfoglalt helyüket jelöli meg. Bal felől élénk márványdombormű borítja a falat, hosszan elnyúló jelenetekben ábrázolva szent Pál lefejezését és Simon bűvész felsülését. Innen jobbra Veronika kápolnája lehet menni, mely, mint említők, a Veronika-pillérnek felel meg. Festményeinek összes vonatkozásai a Veronika-kendő történetét tárgyalják. A boltozaton három jelenet van, melyek közül az egyik minket közelebből érdekel. Régi feljegyzések szerint a király, a kinek VII. Kelemen parancsára megmutatják a szent ereklyét, Lajos, a magyarok királya. A nevezett pápa 1523-ban kezdett uralkodni, tehát csak a gyermek Lajos királyról lehet szó, ha egyáltalán történeti alapja van a képeknek. (Briccolani: Descrizione delle Grotte. 1816.)

A közetközö kis folyosódarabon az ismeretes Krisztus monogrammat látni közből, odébb hatalmas kőkeresztet; mindkettő a régi bazilikát díszítette. Szent András oltáráig még két kápolna következik. Az első, kisebbik, névszerint: Santa

Maria della Bocciaata, a rómaiak kedves játékától a bocciaától veszi nevét.

Szent János és szent Mátyás szobrai őrzik bejáratát, hajdanában V. Miklós sirja mellett állottak. A kápolnát általában túltömöttség jellemzi, inkább hasonlít régiségtárhoz. A falakon a régi bazilikára vonatkozó festmények vannak, belőlük meglehetősen pontos ismeretet lehet szerezni. Érdekes a III. szent Gergelytől származó két felirat-töredék, melyek a képmomból ellen a régi bazilikában tartott zsinatot említik. Mellettük ragyogó mozaik-kereszt, a Veronika-kendőről nevezett régi kápolnából.

Kedves emlék a régi korból az oltáron álló festmény. Igen egyszerű Mária-kép Memmi Simon esetjéből, ki Giotto iskolatársa volt. A hagyomány szerint csudatévő a kép. Egyszer t. i. a bazilika bejárója előtt, a hol a Mária-kép volt, bocciaát játszottak a játék kő, vagy fagyolyokkal történik, hasonlít a tekéshez. Egyik golyó felugrott véletlenül-e, vagy kiszámított hajtás folytán a Szüz Anya képéhez és valóságos sebet ütött rajta, mert a vér mindjárt hullani kezdett. A négyyszögletes kőlapokat a talajból, hova a cseppek estek, a vérnyomokkal a templomban helyezték el és általános szokás szerint mindenki az ujjával megérintette a cseppek helyét. Meghatottság nélkül szemlélni nem lehet az oltár két oldalán vastag vasrács alá szorított köveket, melyeken a sok érintés nagy lyukakat vájt, az egyiken ötöt, a másikon háromat, ennyi volt a véresepek száma. A képen most is vöröses folt látszik, különösen az arc jobb oldalán.

Nevezetes még két szobor. Az egyik XII. Benedek pápáé; mai izlésünk szerint nem szép, különösen méretéből hiányzik az arányosság. A másik szent Péter óriási ülő szobra, a régi bazilika atriumjából, meglehetősen élénk színekkel kifestve és tarka környezetben. Említeni való a mozaik-kép is, mely valamikor II. Ottó német császárnak a bejáratnál elhelyezett síremléke fölött állott.

Egyetlen fal választja el a kápolnát a másiktól, „Beata Virgine della Partorienti“ azaz a vajudókról nevezett bold. Szüz kápolnája. Az elnevezés ez esetben is az oltárképtől származik, mert a bold. Szüz sok ilyen nehéz esetben segített azokon, a kik a kép előtt imádkoztak. A régi bazilikában szintén külön oltára volt, melyet Orsini Kajetan bíboros állított a római nép áhíthatának. (Később III. Miklós néven pápa lett.)

Egész sor képet látni, melyek szobrokat, síremlékeket, oltárokat körítenek meg a régi templomból, melyek mind tönkre mentek a romlásban. Valóban csak itt lehet megérteni, mekkora ellenállást kellett V. Miklósnak leküzdenie a bibornoki testülettel szemben úgy, mint a nép közérzületével, mikor elhatározta a kereszténység szívével annyira összenőtt templom újjáépítését, ha, mintegy kárpótlásul, ennyi gondossággal örökített meg látszólag jelentéktelen részleteket is belőle.

Két lépcsőnyi magasságban látható a hely, a hol I. II. III. IV. szent. Leo pápák feküdtek: ereklyéik jelenleg a megfélelő oltárokból vannak. Itt is találni töredékeket III. Gergelytől, három

Mai lapunk 4 oldal.

káplán? Mondhatja-e bárki, hogy papi kötelességeit nem tette meg a legjobban? Az ő lelkiismeretes princípális panaszkodott-e rája bárkinek, hogy papi dolgiban valaha is hanyag volt? Soha! Sem egyéni, sem papi jellemében nem talált foltot senki. Csak egy hibája van. Szereti azt a keresztény népet, azt a szerencsétlen, kiszípolozott, tönkretett népet, melyen a vérszopói már kővére szítták magukat. Segíteni akar rajta. — Öreg vezérének bölcsesége, tapasztalatai, tekintélye, párosulva az ő ifjú lelkesedéssel, megindítják a munkát. Az ellenfél elkeseredve nézi, és minthogy belekötni nem tud másként, keres magának egy embert szövetségesül, a ki eddig jelszavakat vett ajkára, azzal handabandázott és ha vörös posztót látott, rögtön fölgerjedtek benne az indulatok. Oda kell dobni egy jelszót, a Kossuth nevét, ez — elég lesz. Mindenki tudja, hogy Csúcs István Kossuthi nevét sem jóra, sem rosra föl nem használta. De meg kell huzolni, be kell mocskolni országvilág előtt, mert az ellenfél úgy akarja. Bele kell hozni egyes homályos célzásokat, hogy papi becsülete se maradjon érintetlen. Megtörtént. S mikor az a meghurcolt, ártatlan fél annyi rosszakarat után a támadó józan eszébe keltkedik, jön a fenyegetés, hogy: megkorbácsolom.

De így van ez jól. Hadd ismerjük az embereinket. Úgy is jól tudjuk, hogy két táborra szakadtunk. A kereszténységet belekényszerítették abba, hogy igazaiért harcoljon. Tehát harcolni fogunk, de a Krisztusi eszméknek győznie kell.

márványba vésett imádságot, melyek igen hasonlítanak a megholtak miszájában levőkhöz. A boltozatot széles eszetkezeléssel megalkotott kép, kevés művészi értékkel, tárgya egy német béna katona csudás felépülése szent Péter bronz szobra előtt. Itt látni Giotto „szent Péter hajója” című híres mozaik-képének vázlatát is. A kép a régi bazilika előtt elterülő tér bejáratának belső részére készült 1298-ban Stefaneschi kardinális megrendelésére, a ki akkor óriási összeget, 2220 arany forintot fizetett érte. A mint a feljegyzések mondják, azért helyezték épen a bazilika kapujával szembe, mert a keleti zarándokok sokáig nem tudtak lemondani a szokásról, a templomba való belépés előtt kelet felé fordulva imádkozni. Mivel pedig ott semmiféle tiszteletre méltó kép nem volt, ezt tették oda. Baroniás híres annalista írja, hogy soh'se tudott megindulás nélkül e képre tekinteni. Jelenleg a bejárat felett van, csakhogy háromszori újalkotása után már csak a kompozíciót tulajdoníthatjuk Giottonak. Mint történeti adat érdekes az a kö is, a melyen III. János pápa (560—574) megengedi egyik subdiaconusának, hogy a bazilikába temetkezék. Ez is bizonyítja, hogy különös és ritka kegy volt az ilyen engedély.

Tovább haladva a folyosón balról szent Damáz pápa verses feliratát találjuk, melyben elmondja szépen, hogy a vatikáni vizeket megrendszabályozta, mert már fenékvíz fenyegette magát a Confessiót is. Valóban, a védekezésre épített tömör kőfalat megtalálták Bernini ásatásai alkalmával. Nem messze innét a bold. Szűz képe fölött másik, nagybecsű felirat van. Márvány-töredék, mely úgy látszik annak rendje és

A korona meggyalázása.

A B. H.-ban olvassuk az alábbi gyalázatos dolgot:

Ónodon aug. 18-án Ó Felsőge, az apostoli magyar király születésének 70-ik évfordulója alkalmából a helybeli izraelita imaházban is kitűzték a nemzeti lobogót, melyre Magyarország czimere van szőve. Az arra járók megbotránkozással vették észre, hogy a korona tetejéről az apostoli kereszt hiányzik s helyében a keresztnek megfelelő ferde alakjában feltűnő módon csillagalakú jelvény ékeskedik. Az előjáróság megjelent a helyszínen s meggyőződést szerezvén a czimerconkitás igaz voltáról, Schük Mayer rabbit fölhívta hivatalosan a megcsontított czimerű lobogónak bevetelére. A rabbinus e fölhívásnak nemcsak hogy ellenszegült, de határozottan kijelentette, hogy bár tudomása van a czimerconkitásról, a lobogót eltávolítani nem fogja. Az előjáróság jegyzőkönyvet vett föl az esetről s a miskolczi járás főszofigabiroi hivatalának azonnal bejelentette.

Ez a száraz tényállítás, melylyel ismét fájdalmas törődés érte a magyar katolicizmust. Történt pedig ez a huszadik század küszöbén, akkor, midőn a katolikus, a keresztény Magyarország a kereszt 900 éves múltját s ezzel egyidejűleg az apostoli király hetvenedik születésnapját ünnepelte. És elkövette a gyalázatos merényletet szentségtörő kezekkel egy zsidó rabbinus, a kinek ősei sippal a szájában, batynval a hátán ötven évvel ezelőtt csak a koldusok kegyelem-kenyeréért könyörögtek.

Szűgyen, gyalázat! Hazát adtunk a hazátalannak, a jött-ment kazár tömegnek saját hazánkából; kenyeret adtunk a nyomorultnak a saját kenyérünkéből s midőn ötven évvel ezelőtt térden csuszott előttünk, hogy helyet kapjon, hová fejét hajtss, mi a hősök vérvél áztatott s a keresztrel felékesített Regnum Marianumot osztottak meg vele, mert rongyokba burkolt husztömegét embernek néztük s érdemtellenül a testvérek közt festvérekkül fogadtuk.

S hogy nem volt e cselekmény egy önfelédtt pillanat szüleménye, hanem előre megfon-

módja szerint kiállított levél volt. Kelt 381. apr. 30-ról és szól mint császári utasítás Flavius Eucherius consulnak a bazilika anyagi javainak megőrzéséről. A folyosó egész hosszában szobrok állanak mind márványból, technikájuk élénk világot vet koruk művészetére. Ott van a négy evangélista, a hat legnagyobb egyházatnitó, vannak még domborművek s a boltozaton freskók. A folyosó végén gyönyörű márványkereszt két angyallal, melyek a híres humanista pápának, II. Piusnak (Aeneas Sylvius) sírját ékesítették.

Végül szent András kápolnáját és oltárát találjuk. Teljesen analog berendezésű szent Veronikával. Oltárképét kivéve összes tartalma a szent lándzsa történetére vonatkozik. Talán legérdekesebb történelmi hűségénél fogva az egyik óriási freskó, mely azt az ünnepélyes menetet ábrázolja, a melyben VIII. Ince pápa 1492. május 31-én a szent ereklyét a S. Maria del Popolo templomból átvitte a szent Péter bazilikába. Ott látni tarka keleti öltözetben II. Bajazid szultán követét, Cassim Béghet, ki Konstantinápolyból Rómába szállította a magyir perancsára a szent lándzsa vasát. A mai Longinus-loggián nem tartották soha és nem is tartják ma sem az ereklyét, hanem szent Veronikában. Onnan adják az áldást is vele, ami meglehetősen ritkán történik meg.

2. A bal oldali folyosó.

Ez a szárny sokkal szegényebb nevezetes maradványokban. Kezdjük meg az utat ismét a Confessióval és haladjunk a bal oldalon lefelé. Néhány apostolszobron kívül három márvány-

tolt s céltudatos munkája egy hitvány elmének, igazolja ama körülmény, hogy a hatóság felszólítására sem távolította el a meggyalázott szent koronával beszenyezett trikoltort, hanem lengetni hagyta tovább a zsidó-liberális rendszer nagyobb dicsőségére. A hatóság pedig a helyett, hogy letépte volna hivatalos kezével azt a szennylobogót, jegyzőkönyvet vett fel, hogy öt forint pénzbüntetéssel torolja meg ezt a kriminális gáztettet.

Hogy az állam felekezetenküli, tudjunk. Hogy a kormány hitetlen, tapasztaljuk. Hogy a kereszténységet az országgyűlés megtagadta, törvénye igazolja. Hogy a keresztet még a koronáról is letörök, tények igazolják. Ime a zsidó-liberálisok modern pogánysága hová juttatta a keresztény Magyarországot! S midőn mi keresztények mindezek ellen szót emelünk, fanatizmusról, felekezeti politikáról, sőt hazafiatlanságról beszélnek. Hát meddig türjük még meggyalázatásunkat, meddig kíméljük még azt a hitvány tömeget, mely megrabolta ősi jussunkat? Meddig szándékozik a magas kormány kéeni az elégtétel-ádsással a meggyalázott kereszt ügyében? Ugy látszik a paragrafus még nem elég görbe, a betű még nem elég acélezott ehhez, ámde féltő, hogy a meggyalázott magyar nép kifogy a türelemből, elveszti végkép a hivatalos hatalomba helyezett bizalmat, önhatalmu intézkedésre ragadhatja magát, mert véret és igazát látja meggyalázva megtorlás nélkül.

Midőn mindezekről naponként kell meggyőződést szerezniünk, fokozott mértékben válik kötelességünknek az életbe átléptatni azokat a nagy és fontos eszméket, melyek a most lefolyt katolikus nagygyűlésen elhangzottak. Legyünk résen mindenkor és mindenütt; legyünk katolikusok mindenben és mindenkor, óvjuk magunkat a kazár tömeg befolyásától minden téren s a nemtelen támadásokat ne csak visszautasítani, hanem megtorolni is igyekezzük minden adandó alkalommal.

dombormű ragadja meg a figyelmet. Az elsőt az a jelenet játszódik le, mikor az Üdvözítő átadja a kulcsokat szent Péternek; a másik drámai mozgalmassággal adja a sánta csodálatos meggyógyítását; erő dolgában nem áll hátrább a harmadik sem, melyen az apostolfejedelem vértanúsága van ábrázolva. E műveket az említett szobrokkal együtt IV. Sixtus pápa állíttatta a régi bazilikában.

A kupola harmadik pillérének földalatti kápolnája, mely most balról következik, szent Heléna nevét viseli, csakhogy az oltárképen kívül majd minden részlete szent András apostolra emlékeztet. Két hatalmas freskó állítja elénk a szent fej ereklyéjének hazahozatalát.

Mikor ugyanis a törökök Európa általános rémületére bevették Konstantinápolyt, az utolsó ottani keresztény császárnak halála után testvére Demetrius elhatározta, hogy a szent ereklyét elküldi Rómába, a legilletékesebb helyre. Egy másik testvérere Tamásra és Bessarione kardinálisra bízta a terv végrehajtását. Utak is indultak Ankonába, hova Pius pápa Olyva és Piccolomini (később III. Pius) bíborosokat küldte eléjük, kitudni a körülmények igazságát s megvizsgálni az ereklyét. Azután ünnepélyes menetben maga a pápa vitte 1462. apr. 14-én a Vatikánba. A Milvius-hid környékén ma is látható még egy kicsi kis kerek kápolna annak az emlékére, hogy ott a menet a szent fejvel egy időre megállapodott.

(Folyt köv.)

ÚJDONSAGOK.

— **József főherczeg Alcsuthon.** *József* főherczeg, aki családjával együtt részt vett a Margit-szigeti összekötő híd felavatásán és Szent István-napja ünnepén, családja tagjainak kíséretében hazatért Alcsuthra.

— **Az elhunyt püspök emlékezete.** A szemnáriumi templomban Tomcsányi atya vezetése mellett lelki gyakorlatokat tartó megyei papság holnap délelőtt a szent áldozás befejeztével testületileg kivonul *Steiner* Fülöp dr., a megboldogult főpásztor sírjához, hogy kegyelete és szeretetének adóját ez alkalommal is lerójjá a nagy halott itánt.

— **Pénzügyi szakosztályi ülés.** A pénzügyi szakosztály tegnap d. e. 11 órakor *Nemcsits* Gyula pénzügyi tanácsos elnöklete alatt ülést tartott. Erdemes megemlitenünk, hogy e, nem épen jelentéktelen ülésre a 11 pénzügyi tag közül 1, mond *egy* jelent meg *Váimár* Ferencz személyében, a ki, hogy még se tanácskozzék egyedül, hosszas kérelem után *Piskly* László, mint a városháza-hoz legközelebb lakó pénzügyi tag szíves volt a közügyek érdekében időt vesztegetni. Így most már ketten tanácskoztak az ülésen. Az 1890. évi február havában Voloscban elhunyt *Andrássy* Gyula gróf emlékére márványtáblával díszítik fel a voloscai gyászházat. Az emléktábla-bizottság gyűjtésre hívja fel a várost. A szakosztály 20 koronának a házi pénztárból leendő kiutalványozását hozza javaslatba. — *Reichard* Mór a vasuti állomásnál 4—5000 métermáza eseség befogadására gabonaktárt épített árpatisztítóval és darálóval. A ház- és harmadosztályu kereseti adó után első községi adónak 15 évre leendő elengedését kéri. A kérvény pártoló véleménynyel nyert elintézés.

— **A török-bálinti plebános betegsége.** *Zimándy* Ignác szentszéki ülnök és török-bálinti plebános — mint nekünk írják — súlyosan megbetegedett. Csontuszán kapott ballábának egyik ujjába, amiért is ezt el kellett távolítani. Az operáció, úgy látszik, nem járt az óhajtott sikerrel, mert a baj tovább terjedvén, f. hó 19-én *Haberern* dr. egy más főorvosi és a török-bálinti orvos segédkezése mellett kénytelen volt a lábat a térden alulig levágni. Csodálatra méltó volt az a nyugalom és megadás, amelylyel az immár 70 éves *Zimándy* a fájdalom operációt kiállotta: egy jajszó, egy szisszentés nem röpött el a kairól, melyeket csak imára nyitott meg. Bármiként gondolkozzanak is *Zimándy* világi vonatkozásu szerepléséről, aki mint az országgyűlés egykori antiszemita-párt egyik vezére és mint író *Kossuth* Lajos és a *Kossuth*-kultusz ellen kiadott munkái és egyéb röpiratai által sokaknak sértette meg politikai meggyőződését és érzékenységét, annyira bizonyos, hogy alig tett plebános nálánál többet hiveiért, kik most folyton imádkoznak közösen a templomban, majd meg a kápolnában, hogy Isten megmentse életét és visszaadja egészségét rajongva szeretett lelkipásztoruknak. — Ma a legtöbb budapesti lap hirt adott *Zimándy* haláláról. Utána jártunk a dolognak, s értesüléseink alapján állíthatjuk, hogy a halál még nem következett meg, ámbar a vérmérgezés folytán soká késmi nem fog.

— **Csendőrmesterek.** A honvédelmi miniszternek ma ideérkezett leiratával több, huzamosabb idő óta szolgáló csendőrmester törzsrörmesterré nevezetett ki. A helyben állomásozó kinevezettek: *Polák* Ferencz, *Lukács* Tivadar, *Györi* Sámuel, *Horváth* Gyula, *Törzsök* Pál, *Gesztesi* András és *Csapó* László. Az új törzsrörmesterek ruhája a honvéd törzsrörmesteri ruhával azonos.

— **Zeneakadémia.** Örömmel üdvözöltük *Balassa* L. *Kálmán* hegedűművész tervét, hogy városunkban zeneakadémiát létesít. A terv immár valóra vált s az akadémia már szeptemberben megkezdte működését a budapesti országos m. kir. zeneakadémia tanterve szerint. Az ének, zongora, hegedű, gordonka és czimbalom főtanszakoknak a megfelelő mellék tantárgyakkal való rendszeres tanítása az első kezdetől legmagasabb művészi kiképzésig. Felvételnék egészen kezdő és haladó növendékek. A tanítás a rendes iskolaidőn kívül, a délutáni órákban történik és ugyanannyi időt vesz igénybe, mint a magántanítás. Minden egyes növendék hangszerének illetve főtanszakának tanításában hetenkint háromszor részesül, a mikor is minden egyes alkalommal valamennyi külön-külön játszik és nyer oktatást. Tanárok: *Hegedűs: Balassa* L. *Kálmán* hegedűművész. Ének és zongorára: *Kneifel* István tanár, a budavári királyi kápolna volt karnagya. Czimbalomra: *Jámborné* *Mittler* Emma tanárnő. Az összes mellék tárgyakra: *Balassa* L. *Kálmán*. A) zongora, hegedű és gordonka tanszak három tantolyamra oszlik: 1) két éves előkészítő, 2) három éves közép kiművelési, 3) három éves felső kiművelési tantolyamra. B) Az ének és czimbalom tanszak áll: 1) egy éves előkészítő, 2) két éves közép kiművelési, 3) két éves felső kiművelési tantolyamból. A tandíj az ének tanszakon 16 korona, a többi tanszakokon 10 korona havonként. Beiratási díj 4 korona. A beiratások f. hó 27-én kezdődnek, mindennap 9—12 és d. u. 3—4 óráig az intézet helyiségében, *Szent-István-utca* 5. sz. A városunk közönsége által előnyösen ismert hegedűművészt ajánlanunk felesleges. Ismerjük annak képzettségét, alapos tudását, művészi érzékét, nemes ambícióját s így meg vagyunk arról győződve, hogy magasztos hivatását a tanítás terén is jól fogja s ezéjárt, a közönség művelésének nevelését el fogja érni.

— **A megyei kórházépítő bizottság** tegnap tartott ülésén *Szűts* Arthur főjegyző h. alispán elnöklete alatt vizsgáltattak meg a kórház berendezésére s felszerelésére vonatkozó ajánlatok, a melyek közül mint legelőszőbb az alábbiak fogadtattak el: A vasbutorokra, a hajlított fabutorokra és a keményfa-kárpított butorok és egyéb szoba felszerelési tárgyakra *Freidinger* és fia és *Steinsveider* *Jakab* budapesti cégek közös ajánlata 6220 kor. 67 fill. 604 kor. 50 fill. illetve 2252 kor. 50 fill. összegben. Az ágy- és szőrneműek, továbbá ágyhuzatok, fehér- és ruhanevelőkre *Schubert* és *Schlesinger* helybeli cég 5771 kor. 05 fill. illetve 6027 kor. 49 fill. összegben. A puha butorokra *Nagy* *József* helybeli ásztalos ajánlata 2599 korona összegben. A műszerészeti tárgyakra *Gárai* *Samu* és társa ajánlata 3239 kor. 15 fill. összegben. Ugyanez alkalommal az előkészítő bizottság által javaslatként beterjesztett kórházi szabályzat teljes egészében elfogadtatott.

— **Öngyilkosság.** Megirtuk e czim alatt, hogy *Madarasi* *Beck* *Mikszán*, a *Magyar* *Leszámitoló* és *Pénzváltó* Bank vezérigazgatójának 25 éves fia, dr. *Madarasi* *Beck* *Albert* jogtudor f. hó 20-án *Velenczén* revolverrel agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okára az alábbi incidens enged következtetni. Az öngyilkos fiatal ember két hónappal ezelőtt tette le a jogtudományi doktorátust s tartalékos huszárhadnagy volt. A fiatal ügyvédjelölt néhány nap óta nagyon lehangolt volt s ha ennek okát kérdezték tőle, mindig kitérő választ adott. Öngyilkosságának okáról a következőkben értesülünk: Az elhunyt e hó 14-én *Marienbadban* biciklizés közben egy kis gyermek közvetlen közelében haladt el, anélkül azonban, hogy a gyermeket érintette volna;

a gyermek atyja, egy prágai kereskedő, mégis durva szóbeli sértésekkel illette, e miatt *Beck* kerékpárjáról leszált és kérdőre vonta a kereskedőt, aki azitkozódásait folytatta. *Beck* erre őt arczul ütötte és félrelökte és bár tettelesen nem bántalmaztatott, mégis másnap két tisztára, lovag *Spann* *Vilmos* és *Maroscher* *Kraut* tiszott főhadnagyok által fölkerestette, hogy alkalmat adjon neki az elégtételre, — a kereskedő azonban kijelentette, hogy fegyveres uton nem akarja az ügyet elintézni. *Beck* nyomban feljelentette az esetet ezrede parancsnokságánál s a katonai becsületügyi eljárás megindítását kérte maga ellen. Ezen, becsületét a legtvalóbból sem érintő eset oly nyomasztólag hatott a különben is tulérzékeny kedélyére, hogy egy kétségbeesett pillanatban véget vetett életének.

— **A fogyasztási adóbizottmány** tegnap délelőtt tartott ülésében tárgyalta *Szűgyény* *Marich* *László* nagylírtokos kérvényét, melyben a köveztvámot átalányösszegben kéri megállapítani a saját személyére s uri fogatai részére. Tekintettel arra, hogy ezáltal a vendégül nagy számban érkező főurak kimélték meg a vámszedés esetenkénti kellemetlenségeitől, a kérvény kedvező elintézésert nyert.

— **Adakozás.** *Hegedűs* *György* helybeli lakos az önkéntes tüzoltó egyeslet pénztára javára 4 koronát adott, mely adományáért ez uton is köszönetet mond az elnökség.

— **Árvák felvétele.** Az árvaházi igazgatótanács f. hó 22-én d. e. 9 órakor *Hacranek* *József* polgármester elnöklete alatt ülést tartott, mely alkalommal a budapesti *Krisztina*-városi *Szurke* nének árvaházába a *Novákovits*-féle alapítványi helyre a következő árvák vétettek fel: *Katicy* *Iren* *Róza*, *Maron* *Margit*, *Steer* *Margit* és *Spráuitz* *Katicza*. Ugyanekkor a városi árvaházba *Viniczai* *Anna* vétetett fel.

— **Boritaladó.** A városi hatóság f. hó 16-iki kelettel egy hirdetményt bocsátott ki, mely szerint felhívának az italméréssel nem foglalkozó azon szőlősgazdák, kik azon kedvezményt, hogy saját termésü boraikból a házi szükségletre szánt bormennyiség után 1901. év folyamán az italadó hektoliterenkint a bor után 6 korona 70 fillér, bormust és szőlőcsefze után 5 korona 04 fillér kedvezményes összeggel számíttassék, igénybe venni óhajtják, hogy ez iránti igényüket f. évi szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag a városi pénzügyi tanácsos hivatalos helyiségében jelentsék be. A szerzetes rendházak, valamint azon bortermelőik, kiknek szőlőterülete szék-, illetve lakhelyükön kívül esik, a kedvezményes boritaladóra vonatkozó igényüket nemcsak a fogyasztás, de a termelés helyére nézve illetékes községi előjárásúgnál is bejelenteni tartoznak. A szőlősgazdák részére biztosított adókedvezmény nemcsak az új termésre, hanem a saját termésü készletben levő régiebb borra is kiterjed. A bejelentés azonban az ily termésü borra is a fentírt határidőig megteendő. A pénzügyministeri rendelet szerint a gyümölcsbor után *Székesfejérvárott* hektoliterenkint 2 kor. szedhető. Tekintettel azon körülményre, hogy a pinczeváltás tárgyában 1901. évre megköteendő megváltási egyezségeknek joghatálya a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság jóváhagyásától függ, — a bejelentés megtevéte azon szőlőbirtokosoknak is érdekében áll, kik a megváltási egyezséget 1901. évre megköteeni óhajtják. A bejelentésnek magában kell foglalnia: a bejelentő nevét, lakását, (uteza, házszám) foglalkozását, a családtagok számát, a szőlőföld területét (holdak és négyzetöglekben) a házi fogyasztásban felhasznált bor évi átlagos meny-

nyiségét, a remélhető termést és a házi fogyasztásra vagy nagyban (legalább 50 liter) való eladásra szánt bormennyiséget hektoliterekben. A bejelentés eszközölhető személyesen vagy megírtával által szóval vagy írásban; ez utóbbi esetben azonban a bejelentésnek a fenti adatokat magában kell foglalnia. Kelt Sz.-Fehérvárott, 1900 évi augusztus hó 16-án. A városi hatóság.

— **Csatorna vizgálat.** *Reé István* rendőrkapitány elnöksége alatt tegnap délután a főmérnök és ker. orvosokból alakult bizottság megvizsgálta a sokfelől kifogásolt várkör-csatornát. A vizsgálat megejtetvén konstatálta, hogy több partmenti ház bűzös ürögödör-csatornája a várkör-csatornába vezet s e körülmény idezi elő nemcsak a csatorna vizének, de a partmenti utcák levegőjének romlását is. A nyílások befalzására vonatkozólag a főkapitány a legszigorúbban intézkedett.

— **Halálozás.** *Stibár Károly* f. hó 21-én életének 43-ik, boldog házasságának 22-ik évében hosszas szenvedés s a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után meghalt. Az elhunytat tegnap d. u. helyezték örök nyugalomra Palotai-utca 11. sz. alatti lakásáról a róm. kath. vallás szertartásai szerint a Székeskerületi temetőben. Az engesztelő szent mise-áldozat ma d. e. 9 órakor mutatott be az Urnak a Szent-Ferencz-rendiek templomában.

Menetrendváltás. A m. kir. államasutak szombathelyi üzemeltetősége az alábbi menetrendváltást tudatja: Lártesítjük a közönséget, hogy folyó év augusztus hó 25-től kezdve a Bicske—székesfehérvár—sárbogárdi vonalon eddig fogsalomban volt 5811. sz. vegyesvonat Székesfehérvár és Bicske között fogsalomban kívül helyezték, ugyanezen naptól kezdve nevezett vonalra egy új 5815. sz. vegyesvonat helyezték fogsalomban, mely Székesfehérvárról a D. V. 208. sz. vonatához csatlakozólag reggel 5 óra 55 perczkor fogsal Székesfehérvárról indulni és Bicskére reggel 7 óra 37 perczkor érkezni és ott a 10. és 11. sz. vonatokhoz fogsal csatlakozást találni. Továbbá az 5813. sz. vegyesvonat közlekedése akként módosították, hogy az Sárbogárdról egy órával később, vagyis délután 1 órakor fogsal indulni és Székesfehérvárra délután 2 óra 30 pkor érkezni, ahonnan 15 percznyi tartózkodás után inditva, Bicskére délután 5 óra 44 pkor fogsal érkezni, hol Komárom és Bpest felé csatlakozást nyerned. Végül az 5812. sz. és 5814. sz. vegyesvonat menetrendje pár percznyi módosítást fog szenvedni. Szombathely, 1900. augusztus hó 17-én. *Üzemeltetőség.*

— **A Duna titka.** A budapesti rendőrségnél 11-én tettek feljelentést egy, magát Dóczy Józsefnek nevező, a 69. gyalogezred egyenruháját viselő főhadnagy ellen. Az alfőhadnagy a feljelentőket különféle csalákokkal megkárosította. A rendőri nyomozás közben 21-én egy távirat érkezett Érdről, mely szerint ott egy főhadnagy holttestét fogták ki a Dunából, fején lösebb tátongett. Az Érdre hívott károsodott emberek felismerték Dóczyt, akiről azonban ekkor már kitűnt, hogy igazi neve Albacher József bécsi születésű, 38 éves izraelita, foglalkozására kereskedősegéd volt, aki, miután állását Bécsben elvesztette, Budapestre jött s itt egyik ismerősétől, ki tartalékos főhadnagy, ellopta az egyenruhát. Valószínű, hogy Albacher öngyilkosságát Budapest közelében követte el, miután látta, hogy a rendőrség nyomában van.

— **Szülők figyelmébe.** R. kath. állami tisztviselőnél tanuló teljes ellátásban részesülhet a családfe részéről a tanuláshoz szükséges és szigorú felügyelet biztosítottatik. — *Czím a kiadóhivatalban.*

— **2-3 középiskolai tanuló** egy kath. hivatalnoki családnál jó ellátást nyerhet a jövő iskolai évre. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

— **Két, csakis első vagy második osztályba járó, r. kath. középiskolai tanuló teljes ellátást nyerhet a tanévben.** Felügyelet, nevelés és előmenetel garanciáját nyújtva, csakis intelligens szülők gyermekei fogadhatnak el. Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban nyerhető.

— **Megvétélre keresek már használt, de jóhangu cimbalmot.** 2705.

— **Vidéki szülők figyelmébe.** Jó családból származó 2 fiu a *tanév folyama alatt* teljes ellátásban részesülhet.

Irodalom.

— **Sirisaka Andor: „Anyósok Könyve.”** Most nevezett szerző-kiadó arról értesíti lapunk utján t. olvasóinkat, hogy e humorisztikus, illusztrált művéből még vannak eladásra váró példányai. Egy füzött könyv ára 2, diszpeldány 1 korona. Megrendelési czím: *Sirisaka Andor, Bogdása* (Baranyamegye.) Ajánljuk megvétélre és elolvasásra.

KÖZGAZDASÁG.

— **Közgazdasági kamara.** A „Pol. Ért.” értesítése szerint a kormány kezdeményezése folytán valamennyi közgazdasági tényező hozzájárulásával külön közgazdasági kamara fog létesülni, a melynek az lenne a hivatása, hogy az ellentétes áramlatok között a harmóniát helyreállítsa. Ebben a kamarában képviselve lenne ereje, fontossága arányában a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem. Az érdekeltektől miniszteriumok között most tanácskozások folynak ez intézmény megalapítására érdekében.

— **A sertésvész.** Az elmúlt héten ismét veszedelmesen terjedt hazánkban a sertésvész. A földművelési miniszter kimutatása ugyanis ma már 1297 fertőzött községről számol be, az egy heti szaporodás tehát hatvan község. A többi állat-járványnál ellenben némi javulást látunk.

Utazás az egyházi zene körül.

Írta: **Teresius.**

(Folytatás.)

Minden sora energikus, mert nem emberi, hanem az Isten és anyaszentegyház ügyéért száll sikra; elfoglalt álláspontja rendíthetetlen. Igen ezt vesszük észre Witt lapjaiban és cikkeiben. Ép oly kevésse kerülheti el az említett lapok olvasóinak figyelmét az a gyakorlati, időszerű irány sem, mely bennük érvényre jut. Hisz sikeres reformlapoknak nem lehetett csak cölzja elmélkedve oktatni, vagy tanításszerűen elmélkedni, vagy csak konstatálni a bajt. Nem, hanem igenis rámutatni irgalmatlanul a hibákra és hiányokra, aztán hozzá meg eszközt, módot nyújtani a javulásra. „Tűzet jöttem bocsátani a földre, s mit akarnék egyebet, mint azt, hogy égjen!”

„Theoria sine praxi nihil valet.” Witt lapjaiban a gyakorlatra van főszly fektetve, a mi a képvisellett ügyet illetőleg nagyon is természetes. Azért minden, a mi bennük foglaltatik, érdekes is. Cikkeiket nem mérték szerint szabja, hanem mérvadó a tárgy fontossága, ismertetésének szükségessége, érvényre juttatásának sür-gős volta. Witt utasításai időszerűek, találóak és gyakorlatiak, tiltakozásai az egyház tekintélyével bírnak, javaslatjai beválók és kivihetők, ítéletei igazságosak, *zene melléklet*i pedig oly válogatottak idő, helyi viszonyokkal, a különféle tehetségekkel számolók, hogy gyakorlati hasznos voltak bélyegét az első pillanatra észrevesszük és a különféle jegények szerint kulcs

gyanánt szolgálhatnak a reform bárhol és bármikori tényleges megkezdésére, meghonosítására.

Miért irtam mindezeket ide? Azért, hogy a figyelmet a kath. egyházi zeneközölynyre irányítsam, a zeneközölynyt pedig szerkesztőségének figyelmébe ajánljam. Aztán, hogy ne forgácsolják annyira szét az országban egzisztáló, egyháznak hitt zenével és énekkel foglalkozó, vagy inkább zeneszerzővel bibelődő zenészeink, kik előszeretettel énekes requiem-re magyar gyász-mise-énekeket termelnek halomszámra (Egy felső magyarországban megjelent munka) hol ismét Hárfahangokat (Rápássy), majd ismét Mária-énekeket (Temesvárt), hanem próbálkozzanak inkább meg tehetségökkel a liturgikus latin ének terén, próbálkozzanak né egyéni hajlamoknak, kedvtelésüknek, nem a közönség fülenek és izlésének, sem a magyar egyházi népének szolgálni termékeikkel — hisz maga egyházi népünk is szorulna hatalmas megrostálásra, — hanem inkább szolgáljanak az egyház liturgiájának, liturgikus istentiszteletének, a közös és égetően szükséges egyházzenei reform-ügynek. Úgyes, alkalmas, könnyen érvényesíthető, művészi és egyházi is megfelelő *liturgikus* ének-mellékletekre elsősorban volna szükség a „kath. egyházi zeneközölynynek”, s nem hiszem, hogy né értékesítene az e tekintetben nyert támogatást.

Witt lapjaiban látjuk, mily rendkívül fontos dolog az is, hogy kicsoda, mily állású és mily képzettségű, hogy csak egyszerűen képzett zenész, avagy pedig liturgikus érzésű, liturgice teljesen kiképzett, a Gregorianumot nemcsak teoretice bíró, de gyakorlatilag is tudó, a régi egyházi műveket, azok szellemét ismerő és felélelteni tudó, érélyes, bátor, jótollu, de azért mégis az anyaszentegyház akaratát előt gyermekeileg meghódoló egýén áll-e az egyházzenei reform-lap élén, avagy pedig világi ember, ha zene-művész, ha zeneszerző is, de talán nem liturgikus natus, mint a hogy Witt is volt és utódja Schmidt is az, azon egyszerű okból: mert lánglelkű papok is, zenészek is.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— **Sz. J. kántorantató.** Egy napilapban már közölyve volt, különben is idejét multa. Könyvjegyzéket a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala (Budapest, VIII, Szentkirályi-u. 28. b.) készséggel küld.

P. F. Sár-Szent-Miklós. 1901. január hó végéig van előfizetve.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

kiadóhivatalunkban

jutányos áron

(Iskola-utca 4. sz.)

